

Zagadnienia do egzaminu doktorskiego dla dyscypliny naukowej filozofia jako dyscypliny podstawowej

1. Poznanie filozoficzne, naukowe i religijne.

Literatura:

1. J. Wojtyśiak, E. Odoj, *Teoria poznania naukowego*, w: P. Kawalec, P. Lipski, R. Wodzis (red.), *Podstawy naukoznawstwa*, Lublin: Wydawnictwo KUL 2011, s. 157-184. (dostępna wersja internetowa)
2. A. Bronk, *Metoda naukowa*, „Nauka” nr 1/2006 s. 47-64.
3. A. B. Stępień, *Wstęp do filozofii*, Lublin 1995. (rozdział dotyczący poznania filozoficznego)
4. A.P. Kubiak, *O podobieństwie między poznaniem naukowym a religijnym* w: https://www.kul.pl/files/1029/public/SP2/sp2texts/A_P_KUBIAK_O_podobieństwie.pdf

2. Historia filozofii i jej rola w uprawianiu filozofii

Literatura:

1. A. Nowaczyk, *Jak filozofia karmi się przeszłością*, „Principia”, XXX-XXXI, 2001, s. 91- 97. (wersja online)
2. M. Zembruski, M. Płotka, A. M. Nowik, A. M. Filipowicz, I. Andrzejuk, A. Andrzejuk, *Z metodologii historii filozofii*, Textus et studia, Warszawa 2015.
3. J. Czerkawski, *Historiografia filozoficzna*, w: *Powszechna Encyklopedia Filozofii* (wersja online).
4. S. Swieżawski, *Etos historyka filozofii*, (wersja online).

3. Znak, symbol, kultura

Literatura:

1. U. Żegleń, *Wprowadzenie do semiotyki teoretycznej i semiotyki kultury*, Toruń 2000.
2. J. Bremer, *Wprowadzenie do logiki*, Kraków 2006.
3. A. Jonkisz, *Zagadnienia semiotyki logicznej i ogólnej metodologii nauk*. Wydawnictwo Naukowe UIK, Kraków 2023, rozdział I.

4. Metody filozofowania: typologia, zastosowania, dyskusje.

Literatura:

1. J. Herbut, *Elementy metodologii filozofii*, Lublin 2004.
2. J. Kmita, *Interpretacja*, w: *Filozofia a nauka. Zarys encyklopedyczny*, Warszawa 1978, s. 261-269.
3. J. Bocheński, *Współczesne metody myślenia*, Poznań 1988.
4. S. Judycki, *Czy istnieją specyficzne metody filozoficzne* (wersja online).

5. Filozofia chrześcijańska – aspekty: historyczne, przedmiotowe i metodologiczne

Literatura:

1. K. Stachewicz, *O filozofii chrześcijańskiej. Kilka uwag z perspektywy historycznej i futurologicznej*, „Logos i Ethos” 2013 2 (35), s. 219–234 (wersja online).
2. J.A. Kłoczowski, *Filozofia chrześcijańska? Dyskusja w kontekście encykliki „Fides et ratio”*, [w:] *Polska filozofia wobec „Fides et ratio”*, red. M. Grabowski, Toruń 1999,
3. W. Chudy, *Filozofia Chrześcijańska – Rozum i Wiara*, (wersja online)
4. J. Maritain, *O filozofii chrześcijańskiej*, [w:] tenże, *Pisma filozoficzne*, tłum. J. Fenrychowa, Kraków 1988.
5. E. Gilson, *Chryścianizm a filozofia*, tłum. A. Więckowski, Warszawa 1988,
6. S. Swieżawski, *O roli, jaką chrześcijaństwo wyznacza filozofii*, „Znak” 7- 8/ 1990.

6. Współczesna filozofia umysłu – stanowiska: dualizm, materializm redukcjonistyczny, materializm nieredukcjonistyczny.

Literatura:

1. J. Bremer, *Wprowadzenie do filozofii umysłu*, Kraków 2010.
2. U. M. Żegleń, *Filozofia umysłu. Dyskusja z naturalistycznymi koncepcjami umysłu*, Warszawa 2003.
3. *Przewodnik po filozofii umysłu*, red. Marcin Miłkowski, Robert Poczobut, Krakow 2012.

7. Teorie prawdy: klasyczna, pragmatyczna, koherencyjna, epistemiczna, postmodernistyczna, prawda w naukach przyrodniczych.

Literatura:

1. J. Woleński, *Historia pojęcia prawdy*, w: *Przewodnik po Epistemologii*, red. R. Ziemińska, Kraków 2013, s. 53-87.
2. S. Judycki, *Prawda i kryterium prawdy: korespondencja, koherencja, praktyka*, „Kwartalnik Filozoficzny” XXVII/1999 z. 4, s. 23-45.

3. S. Judycki, *O klasycznym pojęciu prawdy*, „Roczniki Filozoficzne” 49/2001, z. 1, s. 25-62.
4. A. Jonkisz, *Pojęcie prawdy w koncepcjach teorii naukowych*, w: *Postacie prawdy 3*, red. A. Jonkisz, Katowice 1999, s. 65-76.

8. Metafizyka/ontologia: typologia, przedmiot, dyskusje.

Literatura:

1. W. Stróżewski, *Ontologia*, Kraków 2004 (rozdział 1 i 2)
2. M. A. Krapiec, *Elementy meta- metafizyki*, w; Tenże. *Metafizyka. Zarys teorii bytu*, Lublin 1994, s. 13-42.
3. *Przewodnik po metafizyce*, (red) S. Kołodziejczyk, Kraków 2011 (rozdziały: 1 i 2).
4. B. Paź, *Ontologia versus metafizyka? Geneza, rozwój i różne postaci nowożytnej teorii bytu* (wersja online).
5. J. Migasiński, *W stronę metafizyki. Nowe tendencje metafizyczne w filozofii francuskiej połowy XX wieku*, Wrocław 1997 (rozdz. 1-5)
6. A. Jarnuszkiewicz, *Od systemu do etyki. Krytyka rozumu dialogicznego*, Kraków 2012 (rozdz. 1 i 2).

9. Teologia naturalna: stanowiska, problematyka, dyskusje.

Literatura:

1. S. Ziemiański, *Teologia naturalna. Filozoficzna problematyka Boga*, Kraków 1995. (zwłaszcza część 2 dotycząca teologii naturalnej).
2. B. Bejze, *Teodycea tomistyczna. Synteza*, „Łódzkie Studia Teologiczne” 1998, 7, s. 1- 48. (wersja online).
3. J. Wojtysiak, *Wprowadzenie do teologii naturalnej*, Kraków 2013.
4. *Przewodnik po filozofii religii*, red. J. Salamon, Kraków 2016 (zwłaszcza rozdział 2: Argumenty za istnieniem Boga).

10. Fenomenologiczna i hermeneutyczna koncepcja kultury.

Literatura:

1. A. Gielarowski, *Kryzys kultury Kryzys człowieka. Fenomenologiczna krytyka kultury: Husserl, Levinas, Heidegger*, Kraków 2016.
2. K. Rosner, *Hermeneutyka jako krytyka kultury*, Warszawa 1991.
3. R. Ingarden, *Książeczka o człowieku*, Kraków 2003 (i inne wydania).
4. J. Migasiński, *W stronę fenomenologii niezjawiskowej*, Warszawa 2019.

11. Klasyczna koncepcja osoby i natury.

Literatura:

1. M. A. Krapiec, *Ja - człowiek*, Lublin 1995
2. R. Darowski, *Filozofia człowieka. Zarys problematyki*, Kraków 2015.
3. P. S. Mazur, *W kręgu pytań o człowieka. Vademecum antropologiczne*, Lublin 2008.
5. P. S. Mazur, *Struktura ontyczna osoby ludzkiej – ujęcie klasyczne w: Naród. Społeczeństwo. Kultura*, Kraków 2011.

12. Współczesne dylematy moralne.

Literatura:

1. B. Chyrowicz, *O sytuacjach bez wyjścia w etyce. Dylematy moralne, ich natura, rodzaje i sposoby rozstrzygania*, Kraków 2001.
2. P. Czarnecki, *Dylematy etyczne współczesności*, Warszawa 2008.
3. W. Kawecki, *Dylematy moralne współczesnego człowieka*, Warszawa 2003.

13. Teorie metaetyczne: intuicjonizm, emotywizm, preskrytywizm, naturalizm, etyka cnoty.

Literatura:

1. T. Biesaga, *Zarys metaetyki*, Krakow 1996.
2. M. Fritzhand, *Główne zagadnienia i kierunki metaetyki. O metaetyce, intuicjonizmie i emotywizmie*, Warszawa 1970.
3. *Przewodnik po etyce*, red. P. Singer, Warszawa 1998. (rozdziały dotyczące: intuicjonizmu, naturalizmu, etyki cnoty, deontologii i utylitaryzmu).

14. Religia i nauka: w aspekcie historycznym, metodologicznym i przedmiotowym.

Literatura

1. M. Heller, *Nowa fizyka i nowa teologia*, Kraków 2015 (oraz inne wydania wcześniejsze).
2. I. G. Barbour, *Sposoby określania relacji między nauką a religią. Część I*, (wersja online).
3. I.G. Barbour, *Jak układają się stosunki między nauką a teologią*, cz. II przekł. S. Cyran [i in.], „Zagadnienia Filozoficzne w Nauce” XV/1993, s. 3-22. (wersja online).

4. A. Bronk, *Religia i nauka: Dwie prawdy?* „Filozofia Nauki”, 2006 14/1, s.33-43 (wersja online).
5. J. Życiński, *Bóg i ewolucja. Zarys teorii ewolucji*, Lublin 2011.

15. Kreacjonizm/ewolucjonizm: historia, stanowiska, problemy, dyskusje.

Literatura:

1. K. Jodkowski, *Klasyfikacja stanowisk kreacjonistycznych*, „Filozoficzne Aspekty Genezy” 2005/2006, t. 2/3 (wersja online).
2. K. Jodkowski, *Zasadnicza nierozstrzygalność sporu ewolucjonizm-kreacjonizm*, „Przegląd Filozoficzny – Nowa Seria” 21/2012, nr 3 (83), (wersja online).
3. M. Heller, J. Życiński, *Dylematy ewolucji*, Kraków 2016 (wydanie poprawione).
4. J. Życiński, *Bóg i ewolucja. Podstawowe pytania chrześcijańskiego ewolucjonizmu*, Lublin 2000.
5. M. Chaberek, *Kościół a ewolucja*, Fronda, Warszawa 2012.

16. Związki kultury z nauką i techniką.

Literatura:

1. *Wiedza a kultura*, red. Alina Motycka, Warszawa 2007.
2. *Kultura wobec techniki*, red. P. Jaroszyski, I. Chłodna, P. Gondek, Lublin 2004.
3. H. Promieńska, *Etyka w nauce. Nowe wyzwania i nowe dylematy*, „Nauka” 3/2010, s. 145-162. (artykuł dostępny w wersji elektronicznej).

17. Zasady życia społecznego.

Literatura:

18. Z. Klimczuk, *Podstawowe zasady życia społecznego*, „Studia Warmińskie” 2007/2008, s. 150- 177. (tekst w wersji elektronicznej).
19. J. Höffner, *Chrześcijańska nauka społeczna*, Warszawa 1999.
20. A. Anzenbacher, *Wprowadzenie do chrześcijańskiej etyki społecznej*, Kraków 2010.
21. M. Kowalska, *O sprawiedliwości innymi słowy*, Białystok 2021 (rozdz.1-8).

18. Myślenie dialogiczne jako wyraz sensotwórczej roli kultury w poszukiwaniu nowej „filozofii pierwszej” po upadku klasycznej metafizyki w XX wieku.

Literatura:

1. M. Szulakiewicz, *Myślenie dialogiczne w poszukiwaniu nowej filozofii pierwszej*, w: *Dialog w kulturze*, M. Szulakiewicz, Z Karpus (red.), Toruń 2003, s. 41-66.
2. M. Szulakiewicz, *Dialog jako podstawa metafizyki. Od metafizyki fundamentu do metafizyki orientacji*, „*Filozofia dialogu*”, t. 1, J. Baniak (red.), Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznań 2003, s. 11-27.
3. M. Szulakiewicz, *Dialog i metafizyka. W poszukiwaniu nowej filozofii pierwszej*, Toruń 2006 (rozdział czwarty: „Filozofia pierwsza i kultury”, s. 127-177).
4. J. A. Kłoczowski, *Filozofia dialogu*, Poznań 2005.
5. T. Gadacz, P. Dybel, W. Sady, M. Środa, *Krótką historia filozofii współczesnej*, rozdz. XII pt. „Filozofia dialogu”, Warszawa 2023.
6. J. Tischner, *Filozofia dramatu*, rozdz. II pt. „Odpowiedź na pytanie, czyli wzajemność”, Kraków, 1999.

19 „Czy Bóg czegoś chce, bo to jest dobre, czy też coś jest dobre, bo Bóg tego chce?”.

Literatura:

1. Platon, *Eutyfron*, (wiele wydań).
2. L. Kołakowski, *Jeśli Boga nie ma.... O Bogu, Diable, Grzechu i innych zmartwieniach tak zwanej filozofii religii*, Londyn 1987.

20. Egzystencjalizm jako wyraz poszukiwania sensu życia i próba całościowego zrozumienia człowieka jako podmiotu działań.

Literatura:

1. S. Lubańska, *Pascal i Kierkegaard – filozofowie rozpacz i wiary*, Kraków 2001.
2. A. Szwed, *Między wolnością a prawdą egzystencji. Studium myśli S. Kierkegarda*, Kęty 1999.
3. K. Michalski, *Heidegger i filozofia współczesna*, Warszawa 1978.
4. P. Mróz, *Francuskie pokolenie lat 30. École normale supérieure 1920-1940: Aron, Nizan, Sartre i Merleau-Ponty*, rozdz. IV, Kraków 2022.
5. T. Gadacz, P. Dybel, W. Sady, M. Środa, *Krótką historia filozofii współczesnej*, rozdz. IV pt. „Filozofia egzystencji”, Warszawa 2023

